

**«БІЛІМ ЖӘНЕ ЖАҢА
ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР ОРТАЛЫҒЫ»
ЖШС**

**ТОО «ЦЕНТР ОБРАЗОВАНИЯ И
НОВЫХ ИННОВАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ»**

**«Дефектолог-мұғалімінің жұмыс ерекшеліктері»
атты педаг-дефектологтардың біліктілігін арттыру курстарының**

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Сағат саны: 80 ак.сағ.

Алматы 2025

1. Жалпы ережелер

«Дефектолог-мұғалімінің жұмыс ерекшеліктері» біліктілікті арттыру курсының оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) қазақ және орыс тілдерінде оқытатын жалпы білім беретін мектептерде дефектолог-мұғалімдерінің біліктілігін арттыруға арналған.

Бағдарлама қазіргі заманғы коррекциялық педагогика әдістері мен тәсілдеріне негізделген. Оқыту процесі педагогтардың ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасау дағдыларын жетілдіруді, сондай-ақ коррекциялық жұмыстарды жүргізу үшін қажетті теориялық және практикалық білімдерді игеруді көздейді.

Бағдарлама тыңдаушыларға коррекциялық педагогика саласындағы жаңа әдістер мен технологияларды меңгеруге, педагогикалық қолдау көрсету стратегияларын дамытуға және жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді. Бұл курс дефектолог-мұғалімдердің өз кәсіби құзыреттіліктерін арттырып, инклюзивті білім беру жүйесінде тиімді жұмыс істей алатын маман болуға көмектеседі.

Осы педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын ескере отырып сәйкес әзірленді.

Бағдарламаның өзектілігі

Қазіргі уақытта елімізде инклюзивті білім беру жүйесінің дамуы білім беру сапасын арттырудың маңызды бағыттарының бірі болып табылады. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен тәрбиелеу мәселелері қоғамның басты назарында. Бұл балаларға педагогикалық көмек көрсету және олардың толыққанды әлеуметтенуі үшін дефектолог-мұғалімдердің кәсіби құзыреттіліктерін дамыту аса маңызды.

Бағдарламаның өзектілігі, ең алдымен, білім беру саласындағы өзгерістермен және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың санының артуымен байланысты. Бүгінгі таңда дефектолог-мұғалімдер жаңа білім беру әдістері мен тәсілдерін меңгеруі, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу жұмыстарының тиімділігін арттыруы қажет. Сондықтан осы бағдарлама арқылы дефектолог-мұғалімдерге қазіргі заманғы коррекциялық педагогика әдістерін үйретіп, олардың кәсіби құзыреттіліктерін арттыру мақсат етілген.

Бағдарлама ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және дамыту үдерісіндегі педагогтардың кәсіби деңгейін көтеруге бағытталған. Оқу процесінде жаңа инновациялық технологиялар мен

әдістемелерді қолдану, сондай-ақ инклюзивті білім беру саласындағы әлемдік тәжірибені ескеру маңызды болып табылады. Дефектолог-мұғалімдерге олардың күнделікті жұмысында кездесетін күрделі мәселелерді шешуге арналған нақты дағдылар мен құралдарды ұсыну арқылы біз балалардың білім алу мүмкіндіктерін кеңейтуді мақсат тұтамыз.

Бұл білім беру бағдарламасына қойылатын келесі талаптарды анықтайды:

Білім беру бағдарламасының мақсатына сәйкес білімді игеру-дефектолог-мұғалімдердің ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуге бағытталған теориялық және практикалық білімдеріне талаптар.

Оқытудың сапасы мен нәтижелерін бағалау- тыңдаушылардың педагогикалық дағдыларын арттыру мен психологиялық қолдау көрсету жүйесін жетілдіру үшін оқу үдерісіндегі бағалау критерийлері.

Әдістемелік деңгей- қазіргі заманғы әдістер мен технологияларды қолдану, әртүрлі білім беру қажеттіліктеріне жауап беретін арнайы бағдарламаларды жасау дағдылары.

Педагогикалық және психологиялық дайындық- дефектолог-мұғалімдердің ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жеке ерекшеліктеріне қатысты білім мен дағдыларды меңгеруі.

Практикалық дағдылар- теориялық білімді практикалық тұрғыдан қолдана білу, оқушылардың даму деңгейін ескере отырып, тиімді коррекциялық жұмыстарды ұйымдастыру.

Курстық жұмыстың ұзақтығы 80 академиялық сағат – 10 күн оның әрқайсысы күніне 2 сағаттан (8 академиялық сағат) 4 сабақтан тұрады.

2. Глосарий

Адаптация – оқушының білім беру ортасына немесе оқыту шарттарына бейімделуі. Бұл процесс оқушының оқу қиындықтарын жеңіп, жеке ерекшеліктерін ескере отырып, білім алуға қабілетін арттыруды мақсат етеді.

Аутизм – балалардың әлеуметтік қарым-қатынас жасау мен ойлау қабілетінің дамуындағы ерекшеліктер. Аутизммен ауыратын балаларда тілдік даму, әлеуметтік дағдылар мен танымдық процестерде ауытқулар байқалады.

Инклюзивті білім беру – барлық балалардың, соның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ортақ білім беру жүйесіне қатысуын қамтамасыз ету. Бұл тәсіл балаларды оқу процесіне тең құқықпен қатыстыруды көздейді.

Коррекциялық педагогика – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған педагогикалық ғылым мен практика саласы, оның мақсаты — балалардың дамуы мен оқуындағы ауытқуларды түзету және психо-педагогикалық көмек көрсету.

Коррекциялық жұмыс – оқушылардың психо-физикалық дамуын түзетуге бағытталған іс-әрекеттер. Бұл жұмыс оқушының дамуындағы ауытқуларды түзетуге, дағдыларды қалыптастыруға және оқу қабілетін

жақсартуға арналған.

Мультимедиялық технологиялар – ақпаратты көрсету және өңдеу үшін дыбыстық, бейнелік, мәтіндік және басқа да құралдарды қолданатын технологиялар.

Психолого-педагогикалық диагностика – балалардың дамуы мен оқу қабілеттерін зерттеу, олардың жеке қажеттіліктерін анықтау, қиындықтарын бағалау мақсатында жүргізілетін психологиялық және педагогикалық тексерулердің жиынтығы.

Психологиялық қолдау – балалардың психологиялық жағдайына көмек көрсету, олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, эмоциялық және әлеуметтік проблемаларын шешуге бағытталған қызмет.

Сенсорлық интеграция – баланың әртүрлі сезімдер арқылы алған ақпаратты біріктіріп, оны тиімді түрде қолдана алу қабілетін дамыту. Сенсорлық интеграция ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін маңызды аспект болып табылады.

Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) – оқушының жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес әзірленген арнайы оқу жоспары, онда әрбір баланың даму деңгейі мен оқу қиындықтары ескеріледі.

Әлеуметтік бейімделу – баланың қоғамдық өмірге және әлеуметтік ортаға сәтті бейімделуі, оның әлеуметтік дағдылары мен қарым-қатынас жасау қабілетін дамыту.

Дифференциалды оқыту – әртүрлі даму деңгейіндегі және қажеттіліктері бар оқушыларға жеке көзқараспен қарауды көздейтін оқыту тәсілі. Бұл әдіс оқу процесін баланың жеке ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастыруға бағытталған.

Сенсорлық бұзылыстар – балалардың сезім мүшелерінің дұрыс жұмыс істемеуі. Бұл көру, есту, дәм сезу және басқа да сенсорлық жүйелердің бұзылуын қамтуы мүмкін.

Когнитивтік даму – баланың ойлау, түсіну және білім алу қабілеттерінің дамуы. Бұл даму балалардың ақпаратты өңдеу және қолдану деңгейіне байланысты.

Іс-әрекеттік тәсіл – оқушылардың білім алу процесіне белсенді қатысуын көздейтін әдіс. Бұл тәсілде балалардың танымдық және әлеуметтік дағдылары арқылы оқыту жүзеге асырылады.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар – арнайы педагогикалық және психологиялық қолдауды қажет ететін балалар, олардың дамуы, әлеуметтік қатынастары мен оқу қабілеттері ерекшеленеді.

3. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның жаңашылдығы

Бұл бағдарлама ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласында дефектолог-мұғалімдерге арналған жаңа білім беру әдістерін, әдістемелерін және технологияларын енгізуге бағытталған. Бағдарламаның жаңашылдығы оның қазіргі заманғы коррекциялық педагогика мен инклюзивті білім беру жүйесіне негізделгендігімен, сондай-

ак тыңдаушылардың педагогикалық құзыреттіліктерін арттыру мақсатында жаңа ғылыми зерттеулер мен тәжірибелік әдістемелерді қамтитындығында.

Жаңашылдықтың тағы бір аспектісі — оқу үдерісінде заманауи технологияларды қолдану арқылы педагогтардың өздерінің жұмыс әдістерін тиімді және нәтижелі түрде жетілдіруі. Бұл бағдарлама дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дағдыларын арттыруға, оларды жаңа педагогикалық құралдармен таныстыруға, сондай-ақ әртүрлі оқушылармен жұмыс істеудің ең үздік тәсілдерін игеруге мүмкіндік береді.

Бағдарламада қазіргі заманғы білім беру қажеттіліктеріне жауап беретін жаңа әдіс-тәсілдер мен практикалық құралдар ұсынылып, олардың тиімділігін арттыруға бағытталған.

Курс бағдарламасының Қазақстанда баламасы жоқ. Бағдарламада практикалық жұмыс белсенді түрде қолданылады, оның ішінде жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу, бұл курстың қатысушыларына ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен тиімді жұмыс істеуге арналған нақты құралдар береді. Қолданыстағы бағдарламалардан ерекшелігі, бұл бағдарлама тек дәстүрлі коррекциялық оқыту әдістерін ғана емес, сонымен қатар инклюзивті білім беру мен заманауи технологияларды қолдануға бағытталған жаңа тәсілдерді қамтиды.

Бағдарлама 5 модульден тұрады:

Модуль 1. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету	1.1 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер.
	1.2 Инклюзивті білім беру: нормативтік-құқықтық негіздер.
	1.3 Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттар.
Модуль 2. Психолого-педагогикалық құзыреттілік	2.1 Коррекциялық жұмыста психологиялық-педагогикалық диагностика негіздері.
	2.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері.
	2.3 Коррекциялық-дамытудың оқыту әдістері.

Модуль 3. Мазмұны

3.1. Коррекциялық педагогика мен инклюзивті білім беруге кіріспе.	Коррекциялық педагогиканың тарихы мен дамуы..
	Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері.
	Дефектологтың инклюзивті білім беру жүйесіндегі рөлі.
3.2. Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктері.	Дефектолог-мұғалім үшін кәсіби құзыреттіліктердің маңызы..
	Негізгі құзыреттіліктер: диагностика, коррекциялық-дамыту жұмысы, ата-аналармен және әріптестермен өзара әрекеттесу.

	Үнемі біліктілікті арттыру: коррекциялық жұмыстағы жаңа тәсілдер мен технологиялар.
3.3. Коррекциялық педагогикадағы қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдер.	Сөйлеу, есту және көру қабілеттері бұзылған балалармен жұмыс істеу әдістері.
	Интеллект бұзылыстары мен аутизмі бар балаларға арналған жұмыс әдістері.
	Нейропсихологиялық және психологиялық-педагогикалық коррекция әдістері.
	Коррекциялық-дамыту бағдарламалары және олардың білім беру практикасына қолданылуы.
3.4. Коррекциялық оқытуда заманауи технологияларды қолдану.	Коррекциялық педагогикада мультимедиялық және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану.
	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған цифрлық ресурстар мен бейімделген оқу бағдарламаларын қолдану.
	Педагогтар үшін инклюзивті білім беру платформалары мен құралдары.
3.5. Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін ЖОБ әзірлеудің негіздері..
	ЖОБ тиімділігін бағалау және мониторинг
	Сәтті жеке оқу бағдарламаларының мысалдары..
3.6. Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы.	Дефектолог-мұғалімнің эмоциялық және кәсіби тұрақтылығы.
	Дефектолог-мұғалімнің жұмысының стресстері және кәсіби шаршауы
	Дефектолог-мұғалімнің өзін-өзі реттеу әдістері және психоэмоционалдық денсаулығын сақтау.
3.7. Ата-аналармен және әріптестермен жұмыс.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарының өзара әрекеттесу стратегиялары..
	Ата-аналарға кеңес берудегі педагогикалық диагностиканың рөлі
	Басқа мамандармен (психологтар, логопедтер, әлеуметтік қызметкерлер) өзара әрекеттесу
3.8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау.	Балалардың оқу және мінез-құлық нәтижелерін бағалау әдістері.
	Жеке бағалау және оқу траекторияларын түзету.
	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуына әлеуметтік және мәдени факторлардың әсері
3.9. Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық.	Инклюзивті оқыту принциптері: стратегия және практика.
	Дефектолог-мұғалімдердің жалпы білім беру мұғалімдерімен өзара әрекеттесуі.

	Инклюзивті сыныптар үшін бірлескен іс-шараларды әзірлеу..
3.10. Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының перспективалары.	Мамандық бойынша үздіксіз оқу мен тәжірибе алмасудың рөлі.
	Дефектология саласындағы қазіргі тенденциялар мен міндеттер
	Коррекциялық педагогика саласында кәсіби қайта даярлау және сертификаттау мүмкіндіктері

Модуль 4. Дефектолог-мұғалімдердің дамуына арналған цифрлық технологиялар.

4.1 Коррекциялық білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе.	Коррекциялық оқытуды цифрлық технологияларды қолданудың негіздері. Цифрлық технологияларды дефектологтардың жұмысында енгізудің артықшылықтары мен қиындықтары. Цифрлық технологиялардың инклюзивті білім берудегі рөлі..
4.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға диагностика жасау үшін арнайы бағдарламалар мен қосымшаларды қолдану.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын диагностикалау және бағалау бағдарламаларын қарастыру және қолдану. Психологиялық-педагогикалық диагностика жүргізу үшін цифрлық құралдарды пайдалану. Сандық платформаларды пайдалана отырып, когнитивті және әлеуметтік дағдыларды дамытуды тестілеу және бақылау.
4.3 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру және коррекциялық қосымшалар.	Әртүрлі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға (сөйлеу, моторика, когнитивті) арналған білім беру қосымшаларының рейтингін жасау және шолу. Сөйлеуді түзету, балалардың назарын және жадысын жақсарту үшін интерактивті бағдарламаларды қолдану. Балалармен дамытушы коррекциялық жұмыс үшін цифрлық ойындар мен жаттығулар.
4.4 Коррекциялық оқытуда мультимедиялық және визуалдық технологияларды қолдану.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту үшін бейнемазмұн, анимация және басқа да визуалдық құралдарды қолдану. Инклюзивті оқу процесін құру үшін мультимедиялық материалдарды әзірлеу. Моторлық және когнитивті дағдыларды ынталандыру үшін бейімделген мультимедиялық материалдарды қолдану.
4.5 Коррекциялық педагогикада виртуалды және толықтырылған	Инклюзивті білім беру бағдарламаларын құру үшін виртуалды және толықтырылған технологияларды қолдану. VR/AR қосымшалары арқылы балалардың

шынайылықты (VR/AR) қолдану.	әлеуметтік және когнитивті дағдыларын дамыту. Коррекциялық білім беру мен диагностикада VR/AR технологияларын сәтті енгізу мысалдары.
-------------------------------------	---

Модуль 5. Қорытынды тестілеу.	5.1 Теориялық бөлім
	5.2 Практикалық бөлім

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты

Бағдарлама дефектолог-мұғалімдердің кәсіби біліктілігін арттыруды мақсат етеді, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде заманауи әдіс-тәсілдер мен технологияларды қолдану дағдыларын дамытуға бағытталған. Бағдарлама арқылы дефектолог-мұғалімдер инклюзивті білім беру процесін тиімді ұйымдастыру, арнайы білім беру бағдарламаларын әзірлеу және балалардың білім алу мүмкіндіктерін арттыру үшін қажетті білім мен дағдыларды меңгеруге мүмкіндік алады.

Бағдарламаның міндеттері

1. Заманауи әдіс-тәсілдер мен коррекциялық оқыту методикаларын қолдану арқылы дефектолог-мұғалімдердің біліктілігін арттыру - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда заманауи тәсілдерді қолдану дағдыларын дамыту.

2. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу және диагностика жүргізу саласындағы практикалық дағдыларды дамыту - балалардың даму ерекшеліктерін ескере отырып, жеке оқу бағдарламаларын жасау бойынша тәжірибелік дағдыларды игеру.

3. Коррекциялық білім беру саласындағы заманауи технологияларды меңгеру, оның ішінде сандық құралдар мен ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің инновациялық әдістері - цифрлық құралдарды және инновациялық әдістерді коррекциялық оқытуда пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

4. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудегі психологиялық-педагогикалық аспектілер туралы білімді тереңдету, сондай-ақ осы балаларды әлеуметтік-педагогикалық қолдау тәсілдерін меңгеру - балаларды дамытудағы психологиялық және педагогикалық қолдау әдістерін зерттеу.

5. Ата-аналармен және әріптестермен тиімді өзара әрекеттесу дағдыларын дамыту, бұл кешенді коррекциялық дамытушы жұмысты сәтті жүзеге асыру үшін қажет - ата-аналармен және педагогтармен бірлескен жұмыс жүргізу бойынша дағдыларды қалыптастыру.

6. Инклюзивті білім беру практикаларын пайдалану дағдыларын қалыптастыру, бұл білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін қажет - инклюзивті білім беру жағдайында оқушыларға тең мүмкіндік беру үшін қажетті дағдыларды игеру.

Бағдарламаның күтілетін нәтижелері:

1. Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби құзыреттіліктерін арттыру - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда заманауи әдіс-тәсілдерді қолдану саласында білімдері мен дағдыларын жақсартуды игеру.
2. Диагностикалық әдістерді меңгеру және балалардың даму ерекшеліктерін анықтау, жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеуде тиімді пайдалану - балалардың даму ерекшеліктерін анықтау және жеке оқу бағдарламаларын жасау дағдыларын дамытуды меңгеру.
3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу жоспарларын құру және енгізу дағдыларын дамыту -әр баланың ерекшеліктерін ескере отырып, индивидуализацияланған білім беру жоспарын әзірлеу және енгізу дағдыларын қалыптастыруды игеру.
4. Цифрлық технологиялар мен инновациялық әдістерді тиімді пайдалану -даму бұзылыстары бар балаларға арналған білім беру және коррекциялық үдерістерді жақсартуға арналған сандық технологиялар мен инновациялық әдістерді меңгеру.
5. Психологиялық-педагогикалық қолдау саласындағы білімді тереңдету - әртүрлі жас топтарындағы және дамуында бұзылыстары бар балалармен жұмыс істеу үшін психолого-педагогикалық қолдаудың тиімді әдістерін меңгеру.
6. Ата-аналармен және әріптестермен өзара әрекеттесуді жақсарту - балаларды оқыту және тәрбиелеу процесінде ата-аналар мен әріптестермен заманауи байланыс технологияларын қолдана отырып, тиімді ынтымақтастықты арттыру.
7. Инклюзивті білім беру практикаларын қолдану дағдыларын дамыту - барлық балалар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында инклюзивті практикаларды қолдану дағдыларын меңгеру.
8. Жаңа білім беру тәсілдері мен әдістерін енгізуге дайын болу - коррекциялық және инклюзивті білім беру аясында жана әдіс-тәсілдерді енгізуге дайын болу, соның ішінде білім беру процесін жаңартуға бағытталған шараларды жүзеге асыру.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарлама 5 модульден тұрады:

Модуль 1.Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету

1.1 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы. Бұл заң білім беру жүйесінің барлық аспектілерін реттейді, соның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға тең мүмкіндік беру үшін түзетулер мен қосымшалар енгізілді. Заңда инклюзивті білім беру концепциясы, арнайы білім беру бағдарламалары, арнайы педагогикалық көмек көрсету мәселелері қарастырылған.

2. Қазақстан Республикасының «Арнайы әлеуметтік қызметтер туралы» Бұл заң ерекше қажеттіліктері бар адамдарға әлеуметтік қызметтер көрсету

механизмдерін бекітеді. Арнайы білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған әлеуметтік қызметтердің сапасын арттыруға бағытталған.

3. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ұлттық жоспар

Бұл жоспар инклюзивті білім беруді дамыту мақсатында қабылданған маңызды құжат болып табылады. Ол ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, мектептерде инклюзивті білім беру жүйесін дамыту шараларын қамтиды.

4. «Педагог мәртебесі туралы»

Педагогтардың мәртебесін арттыру мақсатында қабылданған заңда педагогикалық қызметтің барлық аспектілері реттеледі, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтарға қатысты талаптар мен қолдау шаралары қарастырылады.

5. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі.

Ерекше қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарының еңбек құқықтарын қорғау және олардың әлеуметтік қорғау мәселелері қамтылған. Бұл заңда жұмыс орындарында тең мүмкіндіктер жасау, жұмыс орнындағы арнайы жағдайлар мен көмекті қамтуға бағытталған өзгерістер бар.

6. Қазақстан Республикасында білім беруді дамыту жөніндегі мемлекеттік бағдарлама

Бұл бағдарлама ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, инклюзивті білім беру жүйесін дамыту, педагогтардың кәсіби біліктілігін арттыру мақсатында жүзеге асырылатын жобаларды қамтиды.

7. Қазақстан Республикасының «Құқық қорғау және әлеуметтік қорғау саласындағы жаңа бастамалар туралы» Ұлттық стратегия
Бұл құжатта ерекше қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік қолдауы мен қорғауын қамтамасыз ету, инклюзивті қоғам құру бағытындағы маңызды шаралар қамтылған.

8. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің бұйрығы

Ерекше қажеттіліктері бар балаларды медициналық, психологиялық және педагогикалық қолдау бойынша арнайы қызметтерді дамытуға қатысты нормативтік актілер қабылданған. Бұйрықта педагогикалық қызметтің психологиялық-педагогикалық қолдау мен аралас бағдарламаларын жүзеге асыру бойынша міндеттер белгіленген.

1.2 Инклюзивті білім беру: нормативтік-құқықтық негіздер.

Инклюзивті білім беру — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру жүйесіне енгізу мен оларға білім алу мүмкіндігін қамтамасыз ету процесі. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беру жүйесінің қалыптасуы мен дамуына бағытталған бірнеше нормативтік-құқықтық актілер мен халықаралық стандарттар бар.

1. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың қызметі туралы ережелер

Мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың ерекше қажеттіліктері бар

балаларға арналған қызметі туралы ережелер олардың білім алуына қажетті жағдайлар жасауға бағытталған.

2. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ) және БҰҰ-ның Балалар құқығы туралы конвенциясы

Қазақстан Республикасының инклюзивті білім беру жүйесі халықаралық стандарттарға сәйкес келетінін көрсететін тағы бір маңызды нормативтік-құқықтық негіз — БҰҰ-ның Балалар құқығы туралы конвенциясы және ДДСҰ ұсынымдары. Бұл құжаттарда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың құқығын қорғау және білім алу құқықтарын қамтамасыз ету.

3. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ұлттық жоспар

Бұл жоспар инклюзивті білім беруді дамытуға бағытталған стратегияларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру мекемелерінде оқыту мүмкіндіктерін кеңейтуді қамтиды. Құжатта арнайы білім беру бағдарламаларын, педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру және инклюзивті білім беру жүйесінің тиімділігін арттыру мәселелері қарастырылған.

1.3 Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттар

Дефектолог-мұғалімдер — ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтар. Олардың қызметі арнайы білім беру бағдарламаларын іске асыру, балалардың даму ерекшеліктерін ескере отырып, коррекциялық-педагогикалық көмек көрсетуге бағытталған. Бұл қызметті реттейтін нормативтік құжаттар білім беру сапасын арттыруға, дефектолог-мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін қамтамасыз етуге және балаларға тең мүмкіндіктер жасауға көмектеседі.

1. Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім беру жүйесінің даму бағдарламалары

Қазақстанның мемлекеттік бағдарламалары, мысалы, Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы мен инклюзивті білім беруді дамыту жоспары, дефектолог-мұғалімдердің қызметін нығайтуға және оларды кәсіби біліктілігін арттыруға бағытталған. Бұл бағдарламалар инклюзивті білім беру жүйесінің барлық деңгейлерінде дефектологтардың жұмысын жақсартуға арналған шараларды қамтиды.

2. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған психологиялық-педагогикалық көмек көрсету туралы ережелер

Қазақстан Республикасында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық, педагогикалық, медициналық көмек көрсету бойынша арнайы ережелер қабылданған. Дефектолог-мұғалімдер осы ережелер бойынша балаларға көмек көрсету, коррекциялық жұмыстарды ұйымдастыру кезінде белгілі бір талаптар мен стандарттарды орындауға міндетті.

3. Жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу мен енгізу ережелері

Дефектолог-мұғалімдер ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға

арналған жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу кезінде осы ережелерді басшылыққа алады. Бұл құжаттар жеке балалардың дамуын ескере отырып, оқу жоспары мен әдістемелерін құруға бағытталған.

Модуль 2. Психолого-педагогикалық құзыреттілік

2.1 Коррекциялық жұмыста психологиялық-педагогикалық диагностика негіздері.

Коррекциялық жұмыс — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жеке даму ерекшеліктерін ескере отырып, олардың оқу мен әлеуметтік дағдыларын дамытуға бағытталған үдеріс. Психологиялық-педагогикалық диагностика — бұл коррекциялық жұмысқа негіз болатын маңызды компонент. Ол балалардың даму деңгейін анықтап, олардың қажеттіліктерін түсінуге және тиісті түзету шараларын әзірлеуге мүмкіндік береді.

Психологиялық-педагогикалық диагностика — бұл оқушылардың психологиялық, интеллектуалдық, әлеуметтік және эмоциялық жағдайын зерттеу, олардың даму деңгейін, оқыту үдерісіне қатысуын, білім алу мүмкіндіктерін және коррекциялық көмектің қажеттіліктерін анықтау процесі.

Бұл диагностика психологиялық тесттерді, әңгімелесулерді, бақылау мен арнайы әдістерді қолдана отырып жүргізіледі. Диагностика нәтижелері бойынша балаларға қажетті түзету бағдарламалары әзірленеді.

Баланың даму деңгейін анықтау-баланың интеллектісін, когнитивтік дағдыларын, эмоциялық жағдайын, әлеуметтік қатынасын және мінез-құлқын бағалау арқылы оның жалпы даму деңгейі анықталады.

Ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау-баланың оқу процесінде кездесетін қиындықтарын, психологиялық ерекшеліктерін, сөйлеу, қозғалыс және әлеуметтік дағдыларды бағалау арқылы оның арнайы білім беру қажеттіліктері анықталады.

Психикалық процестерді бағалау-қабылдау, ойлау, есте сақтау, зейін, сөйлеу және эмоциялар сияқты психикалық процестерді зерттеу баланың жалпы психологиялық жағдайын және даму деңгейін анықтауға мүмкіндік береді.

Коррекциялық көмекті жоспарлау-баланың қажеттіліктеріне сәйкес түзету бағдарламасын әзірлеу. Бұл бағдарламада баланың дамуындағы ауытқуларды түзету және жақсарту бойынша іс-шаралар мен әдіс-тәсілдер қарастырылады.

2.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар — бұл оқу процесінде белгілі бір қиындықтарға ұшырайтын, психоэмоционалдық, когнитивтік немесе әлеуметтік аспектілерде ерекшеліктері бар балалар. Бұл категорияға аутизм спектрі, ақыл-ой кемістігі, сөйлеу дамуының тежелуі, есту мен көру қабілеттерінің бұзылуы, қозғалу бұзылыстары және басқа да ерекшеліктері бар балалар кіреді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктерін түсіну олардың дұрыс дамуына, әлеуметтік бейімделуіне және білім алуына көмектеседі. Мұндай балалардың психологиялық ерекшеліктерін зерттеу және оларды ескере отырып жұмыс жасау қажет.

Ақыл-ой кемістігі бар балалар әдетте оқу мен ақпаратты өңдеуде қиындықтарға тап болады. Олар жаңа ақпаратты ұзақ уақыт бойы есте сақтай алмайды және оны қолдануда шектеулер бар.

Дамудың кешігуі балаларда белгілі бір жас кезеңінде қалыпты дамудан артта қалу байқалады. Мысалы, олар әлеуметтік дағдыларды, сөздік қорын, моториканы қалыптастыруда қиындықтар туғызуы мүмкін.

Әлеуметтік дағдылардың жетіспеушілігі — осындай балалар өздерін топта ұстауда, достар табуда немесе басқа балалармен дұрыс қарым-қатынас жасауда қиындықтар көруі мүмкін.

Аутизм спектрі бұзылыстары бар балалар (ASD) өз эмоцияларын жеткізуде, басқа балалармен және ересектермен қарым-қатынас жасауда ерекше қиындықтарға тап болады. Олар үшін әлеуметтік ситуацияларды түсіну және олардағы қажетті әрекеттерді дұрыс жасау өте қиын болуы мүмкін.

2.3 Коррекциялық-дамытудың оқыту әдістері.

Коррекциялық-дамытудың оқыту әдістері — ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен дамытуда қолданылатын арнайы әдіс-тәсілдер мен стратегиялар жиынтығы. Бұл әдістер баланың психологиялық, танымдық және әлеуметтік дамуын қолдай отырып, олардың білім алуында кездесетін қиындықтарды жеңуге көмектеседі. Коррекциялық оқыту балалардың оқу, әлеуметтік қатынас, мінез-құлық және жеке дағдыларын дамытуға бағытталған.

Модульдік оқыту әдісі — білім беру мазмұнын модульдерге бөлу арқылы әр баланың жеке қажеттіліктеріне сәйкес жұмыс істеу әдісі. Бұл әдіс әр модульде баланың белгілі бір дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалар мен жаттығуларды қамтиды. Модульдер баланың жалпы дамуын біртіндеп қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Қолданбалы тапсырмалар мен жаттығулар — бұл балалардың теориялық білімін практикада қолдануға бағытталған әдістер. Бұл әдіс баланың когнитивтік және моториканың дамуын қолдауға арналған. Балалар осы әдіс арқылы оқу материалы мен дағдыларды өмірде қалай қолдануға болатынын түсінеді.

Модуль 3. Мазмұнды

3.1. Коррекциялық педагогика мен инклюзивті білім беруге кіріспе.

Коррекциялық педагогика - бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға (ақыл-ойы, физикалық, сөйлеу дамуының бұзылыстары, әлеуметтік немесе психологиялық мәселелері бар балалар) арналған білім беру процесін түзету және дамытуға бағытталған педагогикалық теория мен практика жүйесі. Коррекциялық педагогиканың басты мақсаты — осындай балалардың

дамуын ынталандыру, олардың әлеуметке бейімделуін және білім алуын жақсарту.

Коррекциялық педагогиканың ерекшеліктері:

Диагностика - балалардың дамуындағы ауытқулар мен қиындықтарды анықтау.

Түзету- балалардың дағдыларын, қабілеттерін дамыту үшін арнайы әдістер мен құралдарды қолдану.

Даму - балалардың танымдық, әлеуметтік және эмоционалдық дамуын қамтамасыз ету.

Бейімделу- балалардың мектепте және қоғамда өмір сүруіне бейімделуіне көмектесу.

Коррекциялық педагогика арнайы білім беру бағдарламаларын, түзету әдістерін және педагогикалық тактикаларды қолдану арқылы ерекше қажеттіліктері бар балалардың барлық аспектілерін ескере отырып жұмыс істейді.

Инклюзивті білім беру - бұл барлық балаларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды бірдей оқу мүмкіндіктерімен қамтамасыз етуді көздейтін білім беру тәсілі. Инклюзивті білім беру тұжырымдамасы балаларды мектепке, қоғамға және жалпы білім беру ортасына толыққанды кіріктіруді мақсат етеді. Бұл жерде ерекше балаларды оқыту әдістері тек арнайы мектептерде ғана емес, жалпы мектептер мен ұйымдарда да жүзеге асырылуы мүмкін.

Инклюзивті білім беру жүйесінде балалар бір-бірімен бірге оқиды, бірақ әр баланың жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес әртүрлі тәсілдер мен әдістер қолданылады. Бұл білім беру тәсілі әлеуметтік инклюзия мен теңдікке негізделген және әр баланың ерекшеліктері құрметтеліп, оның даму процесіне кедергі келтірмейтін жағдай жасайды.

Коррекциялық педагогика мен инклюзивті білім беру екі түрлі, бірақ өзара байланысты тұжырымдамалар болып табылады. Коррекциялық педагогика білім беру саласындағы ерекше қажеттіліктері бар балалардың жеке дамуына бағытталған болса, инклюзивті білім беру оларды жалпы білім беру процесіне толық қосып, тең құқықтар мен мүмкіндіктер ұсынуға бағытталған.

Коррекциялық педагогика инклюзивті білім беру жүйесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Ол инклюзивті білім берудің негізінде жатқан балаларды түзету мен дамытуға арналған әдіс-тәсілдер мен бағдарламаларды ұсынады.

Инклюзивті білім беру жалпы мектепте немесе қоғамда балалардың барлығының бірдей оқу мүмкіндіктеріне ие болуын қамтамасыз етуге тырысады, ал коррекциялық педагогика осы балаларға жеке көмек көрсетіп, олардың дамуын түзетеді.

3.2. Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктері

Дефектолог-мұғалім - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагог. Оның кәсіби құзыреттіліктері баланың дамуындағы ауытқуларды түзету және оларды әлеуметке бейімдеу процесіне маңызды

ықпал етеді. Дефектологтың кәсіби құзыреттілігі тек арнайы білім мен дағдылармен шектелмей, сондай-ақ эмоционалды интеллект, педагогикалық шеберлік, әлеуметтік дағдылар және кәсіби этикамен де тығыз байланысты. Дефектологтың жұмысының тиімділігі оның осы құзыреттіліктерін қалай жүзеге асыратынына тәуелді.

Дефектологтың ең маңызды құзыреттіліктерінің бірі - психологиялық-педагогикалық диагностика жүргізу қабілеті. Ол балалардың даму ерекшеліктерін, танымдық қабілеттерін, эмоционалды күйін, әлеуметтік дағдыларын және сөйлеу, қозғалыс сияқты маңызды аспектілерді бағалай білуі керек.

Баланың даму деңгейін анықтау - қандай да бір даму ауытқулары бар балаларды уақытында анықтап, оларды түзету үшін қажетті шараларды белгілеу.

Жеке білім беру бағдарламасын әзірлеу - диагностика нәтижелері бойынша әр баланың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, жеке оқу жоспарын (ИОП) жасау.

Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктерінің тағы бір маңызды компоненті - коррекциялық педагогика мен әдіснамалық білім. Бұл білімдер баланың дамуын түзету үшін қолданылатын әртүрлі педагогикалық әдістерді дұрыс таңдау және оларды тиімді қолдану қабілетіне негізделеді.

Түзету әдістері мен тәсілдері - дефектолог-мұғалім баланың танымдық, эмоционалды және әлеуметтік дамуын қолдауға бағытталған әдістерді меңгеруі керек.

Оқыту әдістемесін таңдауда икемділік - әр баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, әдістер мен тәсілдерді дұрыс таңдай білуі керек.

Дефектологтың қарым-қатынас құзыреттілігі ерекше маңызды, себебі ол балалармен ғана емес, сондай-ақ ата-аналармен, әріптестерімен және басқа да мамандармен жұмыс істейді.

Ата-аналармен жұмыс - дефектолог ата-аналармен тығыз байланыс орнатуы қажет, олардың балалары туралы мәліметтермен бөлісуі және ата-аналарға қажетті кеңес беруі керек.

Педагогикалық топпен жұмыс - дефектолог басқа мамандармен (психологтар, әлеуметтік педагогтар, логопедтер) бірге жұмыс істей отырып, кешенді тәсілдерді қолдана отырып балалардың дамуында бар мәселелерді шешуге атсалысады.

Баламен қарым-қатынас - дефектолог баламен сенімді, достық қарым-қатынас орнатуы, оның эмоционалды күйін түсініп, қолдап отыруы қажет.

3.3. Коррекциялық педагогикадағы қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдер.

Коррекциялық педагогика — ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және дамыту саласында арнайы әдіс-тәсілдер мен құралдарды қолдануды талап ететін педагогикалық бағыт. Бұл саладағы мақсат — балалардың дамуындағы ауытқуларды түзету, олардың әлеуметтік ортаға бейімделуін қолдау және олардың қабілеттерін дамыту. Қазіргі

уақытта коррекциялық педагогикада қолданылатын әдістер мен тәсілдер үнемі жаңарып, педагогикалық ғылымның соңғы жетістіктерін ескере отырып, балалардың жеке қажеттіліктеріне сәйкес бейімделеді.

Жеке тұлғаға бағытталған оқыту әдістері — бұл балалардың әрқайсысының жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін ұйымдастыруды көздейтін тәсілдер. Мұндай әдістер балалардың психоэмоционалдық жағдайы мен даму деңгейін ескере отырып түзету шараларын ұсынады.

Дифференциация әдісі - әрбір балаға оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес оқу материалдары мен тапсырмаларын ұсыну.

Индивидуализация әдісі - әр баланың жеке даму жоспарлары мен оқу бағдарламаларын әзірлеу, балаға ең қолайлы әдістер мен тәсілдерді қолдану.

Мотивтеу әдісі - баланың ішкі мотивациясын ояту, оқу мен дамытуға деген қызығушылығын арттыру.

Түзету-дамыту ойындары мен әдістері - балалардың танымдық және эмоционалды дамуын түзету мақсатында қолданылатын әдістердің бірі. Ойын баланың психологиялық және әлеуметтік дамуына өте пайдалы, өйткені ойын барысында бала өзінің ішкі әлемін түсініп, басқа балалармен өзара әрекеттесуді үйренеді.

Қолданбалы ойындар - балаларға когнитивтік дағдыларды қалыптастыру мақсатында қолданбалы ойындар (мәселен, логикалық ойындар, сөздік ойындар) ұйымдастыру.

Рольдік ойындар - әлеуметтік дағдыларды дамыту үшін рольдік ойындар ұйымдастыру, мұнда балалар нақты өмір жағдайларында рөлдерді ойнайды.

Драмалық терапия - баланың эмоциялық дамуын және өз-өзіне сенімділігін арттыру мақсатында қолданылатын драмалық әдістер.

3.4. Коррекциялық оқытуда заманауи технологияларды қолдану.

Қазіргі уақытта коррекциялық оқытуда заманауи технологияларды қолдану білім беру процесін елеулі түрде өзгертіп, оның тиімділігін арттырды. Заманауи ақпараттық технологиялар мен цифрлық құралдар ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға білім беруді жеңілдетіп, олардың танымдық, әлеуметтік және эмоционалдық дамуына елеулі ықпал етеді. Бұл технологиялар оқытуды индивидуализациялау, әр баланың ерекшеліктерін ескере отырып білім беру, мотивацияны арттыру және нәтижелерді бақылау сияқты маңызды аспектілерді қамтиды.

Цифрлық құралдар мен арнайы бағдарламалар коррекциялық оқытуда оқу материалдарын жеткізу және оқу процесін жеңілдету үшін қолданылатын негізгі құралдарға айналды. Олар оқу материалдарын визуализациялау, балаларға өз бетімен жұмыс істеу мүмкіндігін беру және баланың даму деңгейіне сай түзетулер енгізу үшін тиімді.

Интерактивті бағдарламалар- арнайы білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін арнайы әзірленген бағдарламалар, мысалы, сөйлеу, логика және есте сақтау дағдыларын дамытуға бағытталған. Мұндай бағдарламалар баланың жеке қажеттіліктеріне сәйкес келетін деңгейде ұсынылады.

Мобильді қосымшалар- арнайы білім беру бағдарламаларын іске асыратын мобильді қосымшалар, мысалы, аутизм, дислексия немесе сөйлеу бұзылыстары бар балаларға арналған ойындар мен жаттығулар.

Виртуалды оқыту мен аралас оқыту технологиялары оқушыларға үйден немесе арнайы орталықтардан білім алуға мүмкіндік береді. Бұл әдіс баланың оқу қарқынын дербес бақылауға және оқытуды олардың жеке ерекшеліктеріне сай жүргізуге мүмкіндік береді.

Онлайн платформалар-оқушыларға онлайн режимде оқытуды қамтамасыз ететін платформа арқылы білім алу. Бұл оқушыларға өз уақытында және өз қарқынымен оқу мүмкіндігін береді, олар түрлі тапсырмаларды орындау барысында педагогтың қолдауын ала алады.

Виртуалды сыныптар мен бейнеконференциялар- әлеуметтік байланыс орнату мен топтық жұмыстарды жүргізу үшін бейнеконференциялар ұйымдастыру. Бұл балалардың коммуникативтік дағдыларын дамытып, оларды әлеуметтік ортаға бейімдейді.

3.5. Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу.

Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жеке ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып әзірленетін білім беру жоспары. Бұл бағдарлама баланың оқу және дамуының ерекше талаптарын, күшті және әлсіз жақтарын ескереді, сонымен қатар оның жеке қарым-қатынас ерекшеліктерін және психологиялық аспектілерін қамтиды. ЖОБ-ның негізгі мақсаты — баланың даму деңгейіне сай оқыту мен тәрбиелеу процесін тиімді ұйымдастыру, оның әлеуметке бейімделуін және білім алуына мүмкіндіктер жасау.

Жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу — бұл әрбір баланың оқу мүмкіндіктерін, даму ерекшеліктерін, жеке қажеттіліктерін анықтай отырып, оның әлеуетін максималды түрде жүзеге асыруға бағытталған маңызды педагогикалық процесс.

Жеке тұлғаға бағытталу-ЖОБ әр балаға жеке тәсілмен қарауды көздейді. Бағдарламаның мазмұны мен құрылымы баланың жеке қажеттіліктеріне, даму деңгейіне және әлеуетіне сәйкес жасалады.

Инклюзивтілік-бағдарлама балалардың әлеуметтік ортаға бейімделуін және бірлескен оқу тәжірибесін дамытуға бағытталады. Бұл принцип балалардың оқудағы тең мүмкіндіктерін қамтамасыз етуге арналған.

Қолжетімділік және икемділік-ЖОБ оқу материалы мен тапсырмаларын баланың түсіну деңгейіне, дағдыларына және мүмкіндіктеріне қарай икемді түрде ұсынады. Бұл балаларға өз қарқынымен оқу мүмкіндігін береді.

Тұрақты мониторинг және бағалау-ЖОБ баланың оқуы мен дамуын үнемі бақылап, бағалауды көздейді. Баланың оқудағы жетістіктері мен қиындықтарын бағалау нәтижелері бойынша бағдарламаға түзетулер енгізіледі.

Бағдарлама әзірлеудің алғашқы кезеңінде баланың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері, дамуының деңгейі, оқу және әлеуметтік дағдылары, тілдік және когнитивтік мүмкіндіктері анықталады. Бұл мақсатта

арнайы диагностика жүргізіледі:

- Психологиялық тесттер мен сауалнамалар
- Әлеуметтік және когнитивтік қабілеттерді бағалау
- Математика, тіл дамыту, логика және есте сақтау бойынша тестілеу
- Мектептің немесе балабақшаның оқу жоспары бойынша баланың оқу

жетістіктері мен қиындықтарын талдау.

3.6. Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы.

Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуге қабілеттілікті, кәсіби және тұлғалық сапаларды қалыптастыру процесі. Психологиялық дайындық педагогтің тиімді жұмыс істеуі үшін өте маңызды, себебі бұл маман балалардың психологиялық ерекшеліктерін түсініп, олардың дамуы мен білім алу процесін барынша қолдау көрсетуге бағытталған. Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы оның балалармен кәсіби қарым-қатынас орнату, ерекше қажеттіліктері бар балаларға қажетті жағдайлар жасау, қиындықтар мен кедергілерді жеңу қабілетін қамтамасыз етеді.

Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығының маңызы

Дефектолог-мұғалімдер ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейді, бұл жұмыс жеке және әлеуметтік дамуында ауытқулары бар балаларға көмектесуге бағытталған. Сондықтан мұндай мұғалімдер баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, психологиялық, эмоционалдық және әлеуметтік қолдау көрсету үшін арнайы дайындықтан өтуі қажет.

Психологиялық дайындық баланың жалпы психологиялық жағдайын түсінуге, оның эмоциялық қажеттіліктерін анықтауға және баланың әлеуметтену процесінде кездесетін қиындықтарды еңсере білуге негізделеді. Сонымен қатар, психологиялық дайындық педагогтің өз эмоцияларымен жұмыс істеу қабілетін, күйзелісті басқару, өзін-өзі бақылау және баланың психологиялық дамуына әсер ету дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Психологиялық тренингтер

- Психологиялық тренингтер мұғалімдерге өз эмоцияларын басқару, күйзеліс пен стресске төзімділікті арттыру, эмпатияны дамыту дағдыларын игеруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, тренингтер педагогтардың кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге де ықпал етеді.

- Супервизия және консалтинг

Супервизия және консалтинг әдістері педагогтарға өз жұмысын кәсіби тұрғыдан талдауға және тиімді шешімдер қабылдауға көмектеседі. Мұндай жұмыстар психологиялық дайындықты нығайтуға, педагогтың жеке және кәсіби дамуына ықпал етеді.

- Рефлексия және өзін-өзі бағалау

- Рефлексия мен өзін-өзі бағалау мұғалімнің өз жұмысын талдап, оның күшті және әлсіз жақтарын анықтауға мүмкіндік береді. Бұл педагогтың өзін-өзі жетілдіруіне және психологиялық дайындығын арттыруға ықпал етеді.

Мамандандырылған курстар мен семинарлар

- Дефектолог-мұғалімдер үшін психологиялық дайындыққа

бағытталған арнайы курстар мен семинарлар ұйымдастыру маңызды. Бұл курстар педагогтарға ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуге арналған психологиялық әдіс-тәсілдер мен құралдарды үйретеді.

3.7. Ата-аналармен және әріптестермен жұмыс

Дефектолог-мұғалімнің жұмысындағы маңызды аспектілердің бірі - ата-аналармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас орнату. Бұл жұмыс ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқуы мен дамуын қамтамасыз етуде үлкен маңызға ие. Мұғалімдер ата-аналармен және әріптестермен ынтымақтастық орнату арқылы баланың жеке дамуына және оқу процесіне қолдау көрсетуге бағытталған шараларды бірге жүзеге асырады. Бұл қарым-қатынастың мақсаттары -баланың психоэмоционалдық, әлеуметтік және оқу қажеттіліктерін толық түсіну және оларды іске асыру жолдарын анықтау.

Ата-аналармен жұмыс

Ата-аналар - бұл баланың дамуына және білім алуына жауапты негізгі тұлғалар. Олардың педагогпен өзара әрекеттесуі баланың оқу барысына және психоэмоционалдық жағдайына тікелей әсер етеді. Ата-аналармен жұмыс істегенде, педагогтың міндеті - ата-аналарды баланың жеке ерекшеліктері мен оқу нәтижелері туралы ақпараттандыру, оларға балалардың қажеттіліктерін түсінуге көмек көрсету, ата-аналарды педагогикалық және психологиялық қолдаумен қамтамасыз ету.

Ашықтық және сенімділік- ата-аналарға баланың оқу нәтижелері мен даму барысы туралы ашық ақпарат беру, олардың пікірлері мен ұсыныстарын тыңдау өте маңызды.

Құрмет және түсіністік- ата-аналардың тәжірибесі мен сезімдерін құрметтеу, олардың пікірін тыңдап, түсіністікпен қарау педагог пен ата-ана арасындағы сенімді қарым-қатынасты дамытуға септігін тигізеді.

Жүйелі және тұрақты байланыс- ата-аналармен жүйелі түрде байланыста болу, оларды оқу процесінде баланың жетістіктері мен қиындықтары туралы хабардар ету өте маңызды.

Әріптестермен жұмыс

Дефектолог-мұғалімдер мектептің басқа педагогтерімен және басқа мамандармен тығыз байланыста болуы керек. Әріптестермен жұмыс баланың дамуында кездесетін қиындықтарды анықтап, оларды бірлесіп шешу үшін маңызды. Бірлескен жұмыс баланың оқу, даму және әлеуметтік бейімделу мәселелеріне кешенді түрде қарауға мүмкіндік береді.

Психологиялық және педагогикалық мәселелер- психологтармен бірге баланың эмоциялық жағдайы, мінез-құлқындағы ерекшеліктері мен кедергілері талқыланады.

Оқу жоспарлары мен әдістемелік тәсілдер- әріптестермен бірге оқу жоспарлары мен әдістемелік тәсілдер талқыланып, баланың жеке ерекшеліктеріне сай жоспарлар жасалады.

3.8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау - бұл олардың оқу мен даму деңгейін жүйелі түрде бақылау, олардың жетістіктері мен қиындықтарын анықтау, сондай-ақ білім беру процесін тиімді ұйымдастыру үшін қажетті ақпарат алу үдерісі. Бұл процесс баланың оқу бағдарламасын тиімді түзету және жеке дамуына сәйкес түзету шараларын қабылдау үшін маңызды.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда прогрессті бағалау мен мониторингтеудің негізгі мақсаты - балалардың жеке дамуы мен оқу процесінің тиімділігін бақылап, қажетті түзету шараларын уақтылы енгізу. Бұл үдеріс баланың жеке мүмкіндіктері мен даму деңгейін ескере отырып, оқу мақсаттарын анықтауға және олардың жүзеге асуын бағалауға мүмкіндік береді.

Сенсорлық бұзылыстар – балалардың сезім мүшелерінің дұрыс жұмыс істемеуі. Бұл көру, есту, дәм сезу және басқа да сенсорлық жүйелердің бұзылуын қамтуы мүмкін.

Қалыпты бағалау - баланың жасына сәйкес келетін даму деңгейін бағалау. Бұл әдіс баланың негізгі оқу дағдыларын, когнитивті қабілеттерін, әлеуметтік және эмоционалдық даму деңгейін тексеруге бағытталған.

Жеке оқу бағдарламасына негізделген бағалау - бұл балаға арналып дайындалған жеке оқу жоспарына сәйкес, баланың оқу процесін бағалау әдісі. Бұл әдіс баланың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Сенсорлық интеграция – баланың әртүрлі сезімдер арқылы алған ақпаратты біріктіріп, оны тиімді түрде қолдана алу қабілетін дамыту. Сенсорлық интеграция ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін маңызды аспект болып табылады.

3.9. Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық.

Инклюзивті білім беру - бұл барлық балалар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ететін, олардың жеке ерекшеліктерін ескеретін білім беру жүйесі. Инклюзияның негізі - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру мекемелерінде қатар оқыту. Бұл үрдіс балалардың әртүрлілігін құрметтеуге, олардың әлеуметке интеграциялануына, сондай-ақ барлығына білім беру сапасын арттыруға бағытталған. Инклюзивті білім беру жүйесінде педагогикалық ынтымақтастықтың маңызы зор, себебі әрбір балаға жеке көзқарас, әдіс-тәсілдер мен қолдау көрсету қажет.

- Барлық балалардың тең құқықтары - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың да білім алуға, дамытуға және әлеуметке интеграциялануға құқығы бар.

- Диверсификация және жеке көзқарас - әрбір баланың жеке ерекшеліктері мен даму деңгейін ескере отырып, білім беру процесін ұйымдастыру.

- Қолдаушы ортаны құру - инклюзивті білім беру процесінде әр баланың қажеттіліктеріне сәйкес түрлі қолдау шаралары мен әдістерді енгізу.

Инклюзивті білім берудің мақсаттары

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға жалпы білім беру мекемелерінде білім алу мүмкіндігін беру.

Әлеуметтік бейімделу мен даму үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету.

Барлық балалардың жеке даралығын құрметтеу және олардың ерекше қажеттіліктеріне сәйкес қолдау көрсету.

Инклюзивті білім беру жағдайында мұғалімдер, дефектологтар, психологтар, әлеуметтік қызметкерлер және басқа да мамандар арасында тығыз ынтымақтастық орнату керек. Бұл бірлескен жұмыс баланың оқу процесіне сапалы қолдау көрсетуге және оның дамуында кездесетін қиындықтарды жеңуге мүмкіндік береді.

Мұғалімдер мен дефектологтар арасындағы ынтымақтастық - мұғалімдер оқу процесіне қатысты негізгі жауапкершілікті атқарса, дефектологтар әр баланың жеке оқу бағдарламасын дайындап, оның дамуындағы қиындықтарды түзету бойынша көмек көрсетеді.

Психологтар мен әлеуметтік қызметкерлермен ынтымақтастық - балалардың әлеуметтік, психологиялық және эмоционалдық дамуына көмектесетін мамандардың бірге жұмыс істеуі өте маңызды.

3.10. Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының перспективалары.

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуы — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласында мамандардың өз білімін, дағдыларын және кәсіби құзыреттіліктерін үздіксіз жетілдіру процесі. Бұл үдеріс педагогтардың заманауи білім беру талаптарына жауап беретін біліктілігін арттыруға бағытталған. Дефектологтардың кәсіби дамуының перспективалары қазіргі білім беру жүйесінің талаптарына, білім беру саласындағы жаңа тәсілдер мен әдіс-тәсілдерге сай өзгерістерді енгізуге мүмкіндік береді.

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының маңызы

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуы - бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға сапалы білім беру үшін аса маңызды. Өзінің білім мен дағдыларын үнемі жетілдіріп отыратын маман білім беру процесінде балалардың қажеттіліктерін дәл анықтап, оларға жеке көзқарас пен әдіс-тәсілдер ұсына алады.

Жаңа білім беру стандарттарына бейімделу-заманауи білім беру жүйесі үнемі жаңарып отырады. Бұл жағдайда дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуы олардың жаңа білім беру стандарттары мен педагогикалық әдістемелерге сәйкес жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Оқыту, тәрбиелеу және дамыту тәсілдеріндегі өзгерістерді ескеру қажет.

Жеке тұлғаға бағытталған оқыту дағдыларын дамыту-дефектолог-мұғалімдер балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, олардың әртүрлі білім алу стиліне сәйкес оқыту әдістерін қолдана білуі тиіс. Жеке тұлғаға бағытталған оқыту тәсілдерін меңгеру мұғалімдерге оқу процесін балалардың қабілеттері мен даму ерекшеліктеріне сай ұйымдастыруға көмектеседі.

Модуль 4. Дефектолог-мұғалімдердің дамуына арналған цифрлық технологиялар.

4.1 Коррекциялық білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе

Цифрлық технологиялар қазіргі білім беру жүйесінде кеңінен қолданысқа ие болып отыр және олар ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда маңызды рөл атқарады. Коррекциялық білім беру саласында цифрлық құралдар мен технологиялар оқушылардың жеке ерекшеліктеріне сәйкес оқыту процесін ұйымдастыруда үлкен мүмкіндіктер ұсынады. Цифрлық технологиялардың коррекциялық педагогикада қолданылуы, ең алдымен, оқушылардың оқу материалдарын меңгеруін жеңілдетіп, оқу процесін қызықты әрі қолжетімді етеді.

Интерактивті құралдар мен бағдарламалар

Коррекциялық оқытуда интерактивті тақталар, оқу бағдарламалары, бейнемазмұн, онлайн платформалар мен арнайы мобильді қосымшалар пайдаланылады. Бұл құралдар балаларға оқу материалын түрлі тәсілдермен түсінуге мүмкіндік береді: дыбыстық, көрнекі, қозғалыс арқылы оқу, ойындар арқылы білім алу.

Жеке оқу траекториясын қалыптастыру

Цифрлық технологиялар балалардың жеке оқу траекториясын анықтауға және оны үнемі бақылауға мүмкіндік береді. Әр баланың оқу деңгейі мен қарқынын ескере отырып, мұғалімдер арнайы бағдарламалар мен платформалар арқылы оларға сәйкес тапсырмалар мен материалдарды ұсына алады.

Оқушылардың мотивациясын арттыру

Цифрлық құралдар арқылы оқу процесі қызықты әрі белсенді өтеді, бұл балалардың білім алуға деген қызығушылықтарын арттырады. Арнайы ойындар, интерактивті тапсырмалар мен сабақтар оқушылардың мотивациясын жоғары деңгейде сақтауға көмектеседі.

4.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға диагностика жасау үшін арнайы бағдарламалар мен қосымшаларды қолдану.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын тиімді бағалау үшін диагностика маңызды рөл атқарады. Дәстүрлі тәсілдермен қатар, қазіргі таңда технологиялардың, атап айтқанда, арнайы бағдарламалар мен мобильді қосымшалардың көмегімен диагностика жасау ерекше маңызды болып отыр.

Бұл құралдар педагогтарға балалардың оқу, мінез-құлық және психологиялық жағдайларын тиімді әрі дәл бағалауға мүмкіндік береді. Цифрлық құралдар диагностика процесін жеңілдетіп қана қоймай, балалардың қажеттіліктеріне сәйкес түзетулер мен түзету жұмыстарын жоспарлауға мүмкіндік береді.

Балалардың психологиялық жағдайын анықтау үшін қолданылатын арнайы бағдарламалар мен қосымшалар баланың мінез-құлқы, эмоционалды жағдайы, зейін қою қабілеті және когнитивтік дағдылары туралы мәлімет жинайды.

Cognifit -балалардың когнитивтік дағдыларын, соның ішінде есту,

көру, есте сақтау, зейін қою қабілеттерін бағалауға арналған арнайы бағдарлама.

PsyToolkit - психологиялық тестілеу мен зерттеу құралдарын ұсынатын онлайн платформа, ол балалардың жеке қасиеттерін және даму деңгейін бағалауға мүмкіндік береді.

Бұл бағдарламалар балалардың оқу дағдыларын, жазу, оқу және математикалық қабілеттерін бағалауға арналған.

Ghotit Real Writer & Reader - жазуда қиындықтары бар балалар үшін арнайы бағдарлама, ол оларды грамматикалық және орфографиялық қателіктерді анықтауға және түзетуге көмектеседі.

Lipsync - оқу қабілеттері мен тілдік дағдыларды бағалау үшін қолданылады. Бұл бағдарлама баланың оқу жылдамдығын, сөздік қорын және грамматикалық құрылымдарды меңгеру деңгейін бағалауға мүмкіндік береді.

Кейбір балалар үшін моториканың дамуы маңызды болып табылады. Специальды бағдарламалар балалардың ұсақ және ірі моториканы дамыту деңгейін бағалауға көмектеседі.

Dexterity - ұсақ моториканы дамытуға арналған бағдарлама. Бұл қосымша балалардың қолын және саусақтарын дамытатын түрлі тапсырмалар арқылы қолданылады.

Balance It - физикалық теңгерім мен қозғалыс дағдыларын бақылау үшін қолданылатын бағдарлама.

Балалардың әлеуметтік және мінез-құлық дағдыларын бағалау үшін арнайы бағдарламалар бар. Бұл құралдар балалардың өзара қарым-қатынас жасау қабілетін, әлеуметтік нормаларды түсінуін және эмоцияларын басқаруын бағалауға көмектеседі.

iTherapist - балалардың әлеуметтік дағдыларын бағалауға арналған мобильді қосымша. Ол балаларға әлеуметтік және эмоционалды дағдыларды дамытатын жаттығулар мен ойындар ұсынады.

The Zones of Regulation - бұл бағдарлама балалардың эмоцияларын басқаруға және әлеуметтік дағдыларды жақсартуға көмектесетін жаттығуларды ұсынады.

4.3 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру және коррекциялық қосымшалар.

Оқу дағдыларын дамытуға арналған қосымшалар

Оқу дағдыларын дамытуға арналған қосымшалар баланың оқу, жазу, санау қабілеттерін жақсартуға бағытталған. Бұл қосымшалар баланың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес тапсырмаларды ұсынып, оқу процесін қызықты етеді.

Ghotit Real Writer & Reader- бұл қосымша жазуда қиындықтары бар балаларға арналған, ол грамматикалық және орфографиялық қателіктерді түзетуге көмектеседі. Сонымен қатар, балаларға мәтінді дұрыс оқу мен жазуға арналған көмек ұсынады.

Lipsync- оқу және тіл дағдыларын дамыту үшін қолданылады. Бұл қосымша оқушыларға мәтінді оқуда қиындықтары болса, оны дұрыс оқу мен оқу жылдамдығын жақсартуға көмектеседі.

Қозғалыс және моторика дағдыларын дамытуға арналған қосымшалар Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың моторика дағдыларын дамыту үшін арнайы қосымшалар бар. Бұл қосымшалар балалардың ұсақ моторикасын дамытуға, дене қимылдарын үйлестіруге бағытталған.

Dexterity- бұл қосымша ұсақ моториканы дамытуға арналған түрлі жаттығулар мен тапсырмаларды ұсынады. Балалар бұл қосымшаны қолмен жазу, сызықтарды қию, түрлі пішіндермен жұмыс жасау арқылы қолдана алады.

Balance It- бұл қосымша физикалық теңгерім мен қозғалыс дағдыларын бақылауға арналған. Қосымша балалардың тепе-теңдікті сақтау және қозғалу дағдыларын жақсартуға арналған жаттығуларды ұсынады.

Балалардың когнитивтік қабілеттерін дамытуға бағытталған қосымшалар олардың есте сақтау, зейін, қабылдау және ойлау қабілеттерін жақсартуға көмектеседі. Бұл қосымшалар балалардың назарын шоғырландырып, олардың аналитикалық ойлау дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Cognifit- бұл қосымша балалардың когнитивтік дағдыларын (есте сақтау, назар, ойлау) дамытуға арналған. Cognifit түрлі ойындар мен тапсырмалар арқылы балалардың танымдық процестерін дамытуға бағытталған.

Lumosity- бұл қосымша да когнитивтік дағдыларды дамытуға арналған түрлі тренажерлер мен тапсырмаларды ұсынады. Әсіресе, есте сақтау, логикалық ойлау және назар аудару қабілеттерін жетілдіруге ықпал етеді.

4.4 Коррекциялық оқытуда мультимедиялық және визуалдық технологияларды қолдану.

Мультимедиялық және визуалдық технологиялар — қазіргі педагогикадағы маңызды құралдар болып табылады, әсіресе ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде. Бұл технологиялар оқу процесін қызықты әрі тиімді етіп, балалардың зейінін тартып, оқу материалын жеңіл меңгеруіне көмектеседі. Мультимедиялық және визуалдық құралдар баланың әртүрлі қабылдау арналарын белсендіре отырып, олардың оқу қабілеттерін арттырады және коррекциялық жұмысты жақсартады.

Мультимедиялық технологиялар ақпараттың бірнеше түрін (дыбыс, бейне, мәтін, анимация) біріктіре отырып, білім беру процесін жүзеге асырады. Визуалдық технологиялар — бұл ақпараттың негізінен көрнекі түрінде ұсынылуы, мысалы, графика, суреттер, диаграммалар, слайдтар, бейнемазмұн. Бұл құралдар оқу материалдарын көзбен қабылдауды жеңілдетіп, баланың қызығушылығын арттырады.

Балалардың зейінін және есте сақтау қабілетін дамыту

Мультимедиялық және визуалдық материалдар балалардың зейінін шоғырландыруға және ақпаратты жақсы есте сақтауға ықпал етеді. Визуалды бейнелер мен анимациялар оқу процесін жандандырып, абстрактылы түсініктерді нақты көрсетуге мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тілдік, когнитивтік және әлеуметтік дамуында қиындықтары бар балалар үшін

тиімді.

Оқытудың әртүрлі стильдеріне сәйкес келу

Әр бала әртүрлі тәсілдермен жақсы үйренеді: кейбіреулері тыңдап, тыңдауды жақсы қабылдайды, ал кейбіреулері көру арқылы жақсы түсінеді. Мультимедиялық технологиялар арқылы аудио, бейне, текст және басқа түрдегі материалдар біріктіріледі, бұл балалардың әртүрлі оқу стильдеріне бейімделуге мүмкіндік береді.

Оқу процесін мотивациялау

Мультимедиялық құралдар оқу процесін қызықты әрі динамикалық етеді. Балалар ойын тәріздес тапсырмалар, анимациялар мен бейнемазмұнды көріп, білім алуға ынталанады. Бұл оқу мотивациясын арттырып, балалардың белсенділігін және қызығушылығын сақтауға көмектеседі.

Қиындықтарды жеңілдету

Мультимедиялық және визуалдық технологиялар оқу материалдарын көрнекі түрде ұсыну арқылы қиындықтарды жеңілдетеді. Мысалы, күрделі түсініктер мен тақырыптарды графиктер мен диаграммалар арқылы көрсету балаларға ақпаратты жеңіл қабылдауға көмектеседі. Бұл тәсіл коррекциялық оқытуда балалардың білім алу деңгейін арттыруға ықпал етеді.

4.5 Коррекциялық педагогикада виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) қолдану.

Виртуалды шынайылық (VR) – бұл қолданушыны жасанды қоршаған ортаға толығымен батыруды қамтамасыз ететін технология. Виртуалды ортада пайдаланушы 3D модельдер мен анимациялар арқылы басқа әлемде сияқты сезінеді. Бұл технология қолданыстағы ортаны алмастырады.

Толықтырылған шынайылық (AR) – бұл шынайы әлемді виртуалды объектілермен толықтырушы технология. AR технологиясы шынайы ортаны экранда немесе арнайы көзілдіріктер арқылы көруге мүмкіндік береді, оған виртуалды объектілер қосылады

Мотивация мен зейінді арттыру

Виртуалды және толықтырылған шынайылық технологиялары балаларды оқу процесіне белсенді қатысуға ынталандырады. Мысалы, балалар виртуалды шындықтағы арнайы сценарийлер арқылы оқу материалдарын зерттей алады. AR технологиясын қолдану балаларға нақты өмірдегі объектілермен өзара әрекеттесіп, оқу процесін қызықты әрі ойын сияқты етіп жасауға мүмкіндік береді.

Түсініктерді визуализациялау

Виртуалды және толықтырылған шынайылық технологиялары абстрактілі түсініктерді нақты көру үшін қолданылуы мүмкін. Мысалы, математика, табиғаттану, тіл дамыту сияқты пәндерде күрделі түсініктерді виртуалды немесе толықтырылған шынайылық арқылы нақты көруге болады. Бұл әдіс балалардың ақпаратты дұрыс қабылдауы мен түсінуін жеңілдетеді.

Симуляция және рөлдік ойындар

VR және AR технологияларын қолдана отырып, баланың әлеуметтік және эмоциялық дағдыларын дамыту үшін рөлдік ойындар мен симуляциялар жасауға болады. Балалар қиын жағдайларда немесе әлеуметтік

қарым-қатынастарда өздерін қалай көрсету керек екенін виртуалды ортада үйрене алады. Мысалы, VR арқылы балалар қоғамдық орындарда өздерін қалай ұстау керектігін, түрлі эмоцияларды көрсету мен түсінуді меңгере алады.

Қозғалыс пен моторика дамыту

Виртуалды шынайылық технологиясы қозғалыс пен моториканы дамытуда да қолданылады. Мысалы, арнайы жаттығулар арқылы балалардың дене қимылдарын жетілдіруге болады. AR қосымшалары да қозғалыс пен моториканы дамытуға арналған жаттығуларды интерактивті түрде ұсынады.

Сенсорлық және когнитивтік дағдыларды дамыту

AR және VR технологиялары балалардың сенсорлық қабылдауын жақсартуға көмектеседі. Мысалы, толықтырылған шынайылық арқылы балалар өздерінің айналасындағы заттарды көбірек зерттей алады, ал VR технологиясы арқылы белгілі бір әлемдерде жүріп, есту мен көру қабілеттерін дамытуға болады. Бұл әдіс балалардың когнитивтік дамуында да маңызды рөл атқарады.

Модуль 5. Қорытынды тестілеу.

5.1 Теориялық бөлім

1. Коррекциялық педагогиканың негізгі ұғымдары мен принциптері

Бұл тапсырмада қатысушылардың коррекциялық педагогика саласындағы негізгі ұғымдар мен принциптерді түсіну деңгейі тексеріледі. Олар коррекциялық педагогика, инклюзивті білім беру, ерекше білім беру қажеттіліктері туралы нақты түсінікке ие болуы керек.

Мысал сұрақтар:

Коррекциялық педагогика дегеніміз не?

Инклюзивті білім беру қандай принциптерге негізделеді?

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ерекшеліктері қандай?

2. Психологиялық-педагогикалық диагностика әдістері

Қатысушылардың психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерін дұрыс қолдана білуі қажет. Бұл бөлімде әр түрлі әдістердің, мысалы, сұхбат, тестілеу, бақылау, іс-әрекет үлгілері сияқты әдістердің маңыздылығы мен қолдану ерекшеліктері бағаланады.

Мысал сұрақтар:

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың диагностикасы қандай әдістермен жүзеге асырылады?

Диагностиканың нәтижелері қалай бағаланады?

3. Коррекциялық-дамытудың әдіс-тәсілдері мен технологиялары

Қатысушылардың коррекциялық оқыту әдістері мен тәсілдеріне, заманауи технологиялар мен инновациялық әдіс-тәсілдерге байланысты білімін бағалау.

Мысал сұрақтар:

Қазіргі уақытта коррекциялық педагогикада қолданылатын негізгі әдістер мен тәсілдер қандай?

Заманауи технологиялар коррекциялық оқытуда қандай рөл атқарады?

4. Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу

Қатысушылардың жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу процесін түсіну деңгейін тексеру. Бұл бөлімде жеке білім беру жоспарларының ерекшеліктері мен оларды іске асыру жолдары бағаланады.

Мысал сұрақтар:

Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) дегеніміз не?

ЖОБ әзірлеудің негізгі кезеңдері қандай?

5. Педагогикалық психология және психологиялық дайындығы

Бұл бөлімде мұғалімдер мен дефектолог-мұғалімдердің психологиялық дайындығы мен педагогикалық психология негіздері туралы білімдері тексеріледі.

Мысал сұрақтар:

Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы қандай факторларға негізделеді?

Педагогикалық психологияның коррекциялық жұмыстағы маңызы қандай?

6. Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық

Бұл бөлімде инклюзивті білім беру мен педагогикалық ынтымақтастықтың принциптері мен ерекшеліктерін бағалау.

Мысал сұрақтар:

Инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың негізгі принциптері қандай?

Ата-аналармен және әріптестермен тиімді педагогикалық ынтымақтастықты қалай қамтамасыз етуге болады?

7. Цифрлық технологиялар мен мультимедиялық құралдар

Қатысушылардың коррекциялық оқытуда цифрлық технологиялар мен мультимедиялық құралдарды қолдану жөніндегі білімдері тексеріледі.

Мысал сұрақтар:

Коррекциялық педагогикада қандай цифрлық технологиялар тиімді қолданылуда?

Мультимедиялық құралдарды қолданудың педагогикалық артықшылықтары қандай?

8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың мониторингі мен бағалануы

Бұл бөлімде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқу процесіндегі прогресін бағалау және мониторингтеу әдістері тексеріледі.

Мысал сұрақтар:

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторингтеу әдістері қандай?

Бағалау нәтижелері негізінде қандай түзетулер енгізу қажет?

5.2 Практикалық бөлім

1. Коррекциялық педагогика дегеніміз не?

А) Балалардың жалпы білім беру жүйесіне қосылуын қамтамасыз ету

Б) Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға білім беру процесін түзету

В) Мектеп оқушыларының әлеуметтік дағдыларын дамыту

- Г) Балалардың денсаулығын сақтау
2. Инклюзивті білім берудің негізгі принципі қандай?
- А) Балаларды жеке-жеке оқыту
- Б) Барлық балаларды ортақ сыныпта оқыту, олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып
- В) Тек денсаулық жағдайы жақсы балаларды оқыту
- Г) Оқу процесін тек білім беру мекемелері арқылы ұйымдастыру
3. Психологиялық-педагогикалық диагностика не үшін қажет?
- А) Балалардың денсаулығын бақылау үшін
- Б) Оқу процесіндегі қиындықтарды анықтау және жеке оқу жоспарларын әзірлеу үшін
- В) Балалар арасындағы әлеуметтік байланысты зерттеу үшін
- Г) Мұғалімнің жеке қасиеттерін зерттеу үшін
3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері қандай?
- А) Әлеуметтік және эмоциялық даму проблемалары бар
- Б) Қалыпты даму деңгейінде болады
- В) Оқу процесіне еш қиындықсыз қатыса алады
- Г) Барлық балалар бірдей дамыту деңгейінде болады
- Жауап: А) Әлеуметтік және эмоциялық даму проблемалары бар
4. Жеке оқу бағдарламалары (ЖОБ) әзірлеу
- Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) қандай мақсатты көздейді?
- А) Барлық балаларға бірдей білім беру
- Б) Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін бейімделген оқу жоспарын әзірлеу
- В) Оқушылардың жеке әлеуметтік жағдайларын бағалау
- Г) Мұғалімдер үшін жалпы білім беру стандарттарын орындау
5. Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу кезінде қандай аспектілер ескеріледі?
- А) Баланың жеке даму ерекшеліктері
- Б) Тек баланың денсаулығы
- В) Мектеп бағдарламаларының жалпы мазмұны
- Г) Оқушының жалпы білім беру деңгейі
6. Заманауи технологиялар мен әдістер
- Коррекциялық оқытуда мультимедиялық технологияларды қолданудың артықшылығы қандай?
- А) Оқытушының жұмысын жеңілдету
- Б) Баланың оқу процесіне қызығушылығын арттыру
- В) Оқу материалының көлемін арттыру
- Г) Тек теориялық білім беру
6. Виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) коррекциялық педагогикада қолданудың негізгі мақсаты қандай?
- А) Балаларға тек ойындар ұсыну
- Б) Оқушылардың эмоциялық жағдайын жақсарту
- В) Балаларға шынайы өмірде болмаған жағдайларды тәжірибе ретінде

көрсету

Г) Оқушының мектепке деген қызығушылығын төмендету

7. Педагогикалық ынтымақтастық және жұмыс әдістері

Ата-аналармен және әріптестермен тиімді ынтымақтастықтың негізгі принципі қандай?

А) Бірлесіп шешім қабылдау және ашық коммуникация

Б) Әріптестердің жеке жұмысына араласпау

В) Тек оқыту процесі ғана назарға алынуы керек

Г) Қабылданған шешімдер өзгертілмеуі керек

8.Инклюзивті білім беру жүйесінде педагогтың рөлі қандай?

А) Оқушыларды жеке оқыту

Б) Оқушыларды бірдей деңгейде оқыту

В) Өртүрлі қажеттіліктері бар балаларға тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету

Г) Тек ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу

9. Бағалау және мониторинг

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторингтеу үшін қандай әдістер қолданылуы керек?

А) Барлық балаларға бірдей тестілеу

Б) Әр баланың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, тұрақты бақылау және бағалау

В) Тек нәтижелерді өлшеу

Г) Жеке сынақтар мен емтихандар арқылы ғана бағалау

10.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған бағалау әдістерінің ерекшелігі неде?

А) Олар тек академиялық жетістіктерді бағалайды

Б) Бағалау тек балалардың денсаулығына қатысты жүргізіледі

В) Бағалау баланың барлық даму аспектілерін, соның ішінде әлеуметтік және эмоциялық аспектілерді ескере отырып жүргізіледі

Г) Оқу прогресі тек баланың білім деңгейіне негізделеді

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Теориялық бөлім	Дефектолог-мұғалімдер педагогикалық психологияның негізгі теориялары мен әдістерін меңгереді. Теориялық бөлімде психологияның негізгі ұғымдары, әдіс-тәсілдері, педагогикалық процестер мен олардың психологиялық негіздері қарастырылады.
Практикалық бөлім	Теориялық білімдер мен дағдыларды қолдану үшін практикалық тапсырмалар, жаттығулар мен тренингтер жүргізіледі. Бұл бөлімде қатысушылар нақты оқушылармен жұмыс істеу тәсілдерін үйреніп, психологиялық диагностика мен коррекциялық жұмыстарды орындау дағдыларын қалыптастырады.
Семинарлар мен тренингтер	Дефектолог-мұғалімдер үшін арнайы психологиялық тренингтер мен семинарлар ұйымдастырылады. Осы

	уақытта олар өзара тәжірибе алмасып, әртүрлі педагогикалық мәселелерді шешу жолдарын талқылайды.
--	--

Оқу әдістері мен тәсілдері

Лекциялар	Педагогикалық психологияның негізгі тақырыптары бойынша оқытушының түсіндіруі арқылы теориялық білім беріледі.
Семинарлар	Курс барысында семинарлар өткізіліп, тыңдаушылар теориялық білімдерін талқылап, нақты жағдайлар мен мәселелерді шешу жолдарын бірге іздестіреді.
Практикалық тренингтер	Қатысушылар психологиялық әдістемелерді, диагностикалық құралдарды, педагогикалық қарым-қатынас жасау әдістерін практикада қолданады.
Рөлдік ойындар	Рөлдік ойындар мен симуляциялар арқылы тыңдаушылар оқытушылармен қарым-қатынас жасаудың әртүрлі стратегияларын зерттейді
Кейс-стадидер	реалды өмірде кездесетін педагогикалық және психологиялық мәселелерге негізделген жағдайларды талдау арқылы тыңдаушылардың шығармашылық ойлау қабілеттері дамиды.

Бағалау жүйесі

Ағымдағы бақылау - әрбір модуль бойынша білімді тексеру үшін ағымдағы бақылау жүргізіледі. Бұл бақылау сұрақтар мен тапсырмалар түрінде болады.

Практикалық тапсырмаларды орындау - қатысушылар курстың әр бөлімі бойынша практикалық тапсырмаларды орындап, өз дағдыларын тексереді.

Жоба қорғау - қатысушылар өздерінің жеке жобаларын немесе зерттеулерін қорғап, нәтижелерін ұсынады. Бұл жұмыста теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын көрсетуі керек.

Қорытынды тестілеу - курстың соңында білім деңгейін анықтайтын қорытынды тестілеу жүргізіледі.

4. Оқу материалдары

Негізгі әдебиет-педагогикалық психологияның негізгі теориялары мен әдістері туралы әдебиеттер, мақалалар, монографиялар.

Қосымша әдебиет- заманауи педагогикалық психологияның жаңа бағыттары мен инновациялық әдістері туралы әдебиеттер мен зерттеулер.

Электрондық ресурстар- оқу процесін қолдау үшін арнайы веб-платформалар мен электрондық оқу құралдары, бейнемазмұндар мен онлайн курстар.

5. Оқыту әдістемесінің ерекшеліктері

Интерактивтілік- оқыту үдерісінде интерактивті әдістер қолданылады, мұнда тыңдаушылар белсенді қатысады, пікірталастар мен топтық жұмыстар ұйымдастырылады.

Шығармашылық тұрғыдан дамыту - қатысушылар өздерінің шығармашылық әлеуетін дамыту үшін түрлі жобалар мен тапсырмаларды орындауға ынталандырылады.

Модульді оқыту- бағдарлама бірнеше модульге бөлініп, әр модульдің тақырыбы бойынша арнайы оқу жоспары дайындалады.

Жеке жұмыс- оқушылар өз беттерімен жұмыс істеп, үй тапсырмаларын орындап, теориялық білімдерін практикамен байланыстырады.

6. Оқу нәтижелері мен кері байланыс

Тыңдаушылардың нәтижелерін бағалау- курс аяқталған соң тыңдаушылардың алған білімдері мен дағдыларына нақты баға беріледі.

Кері байланыс- оқу процесінде қатысушылардан үнемі кері байланыс алынып, оқу әдістемесіне қажетті өзгерістер енгізіледі.

80 академиялық сағатқа арналған оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабактың тақырыптары	Бейнесабактар	Өз бетінше оқу	Барлығы ак.сағ.
1	Модуль 1.Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету			6
1.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер.		2	2
1.2	Инклюзивті білім беру: нормативтік-құқықтық негіздер.		2	2
1.3	Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттар.		2	2
2	Модуль 2. Психолого-педагогикалық құзыреттілік			6
2.1	Коррекциялық жұмыста психологиялық-педагогикалық диагностика негіздері.		2	2
2.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері.		2	2
2.3	Коррекциялық-дамытудың оқыту әдістері.		2	2
3	Модуль 3. Мазмұны			64
3.1	Коррекциялық педагогика мен инклюзивті білім беруге кіріспе.		4	4
3.2	Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктері		4	4
3.3	Коррекциялық педагогикадағы қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдер.		2	2
3.4	Коррекциялық оқытуда заманауи технологияларды қолдану.		4	4
3.5	Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу		6	6
3.6	Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы		6	6
3.7	Ата-аналармен және әріптестермен жұмыс		2	2
3.8	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және		4	4

	мониторинг жасау.			
3.9	Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық		4	4
3.10	Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының перспективалары.		6	6
4.1	Коррекциялық білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе		4	4
4.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға диагностика жасау үшін арнайы бағдарламалар мен қосымшаларды қолдану		6	6
4.3	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру және коррекциялық қосымшалар	2	2	4
4.4	Коррекциялық оқытуда мультимедиялық және визуалдық технологияларды қолдану.	2	2	4
4.5	Коррекциялық педагогикада виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) қолдану.	2	2	4
5	Модуль 5.Қорытынды тесттілеу			4
5.1	Теориялық бөлім		3	3
5.2	Практикалық бөлім	1		1
Барлығы				80

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету — бұл курстың тиімді іске асуын қамтамасыз ету үшін қажетті барлық материалдар мен құралдардың жиынтығын қамтиды. Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету оқу процесінің сапасын арттыруға, оқушылардың теориялық және практикалық дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Бұл бөлімде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу үшін қолданылатын оқу-әдістемелік материалдардың барлық түрлері қарастырылады.

7.1 Оқу-әдістемелік материалдар

1. Оқу құралдары

Негізгі оқулықтар - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу үшін арнайы оқулықтар мен оқу құралдары қажет. Бұл оқулықтар балалардың даму деңгейіне және оқу бағдарламасына сәйкес болуы тиіс.

Қосымша әдебиеттер - психологиялық және педагогикалық аспектілерді түсіну үшін қосымша әдебиеттер (монографиялар, ғылыми мақалалар, зерттеулер) ұсынылады.

Әдістемелік нұсқаулар - дефектолог-мұғалімдерге арналған әдістемелік нұсқаулар мен гайдтар, мысалы, балаларды бағалау, жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу және коррекциялық жұмыстарды жүргізу бойынша.

2. Электрондық құралдар мен ресурстар

Цифрлық оқулықтар мен бағдарламалар - ерекше қажеттіліктері бар балалар үшін арнайы әзірленген цифрлық оқулықтар мен бағдарламалар оқу процесін жеңілдетуге көмектеседі. Бұл бағдарламалар оқушыларға білім беру мен дағдыларды дамытуға, сондай-ақ олардың жеке ерекшеліктерін ескеруге бағытталған.

Мультимедиялық құралдар - видео, анимациялар, дыбыстық және көрнекі материалдар, сондай-ақ басқа да мультимедиялық ресурстар балалардың оқуға деген қызығушылығын арттырып, оқу процесін тиімді ете алады.

3. Дидактикалық және оқу-әдістемелік құралдар

Оқу карточкалары мен таблицалар-оқу барысында балаларға арналған карточкалар, схемалар және таблицалар қолданылуы мүмкін. Олар оқу материалының визуалды түрде берілуіне көмектесіп, баланың қабылдау қабілетін жақсартады.

Практикалық тапсырмалар - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке тапсырмалар мен жаттығулар. Бұл тапсырмалар оқу процесін жеңілдетеді және оқу барысында баланың белсенділігін арттырады.

7.2 Оқу бағдарламасының мазмұны

1. Теориялық бөлім

Теориялық оқу материалдары- бұл бөлімде педагогика, психология, коррекциялық педагогика және инклюзивті білім беру теориясының негіздері ұсынылады. Мұғалімдер осы бөлімдер арқылы арнайы білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытудың принциптері мен әдістерін түсінеді.

2. Практикалық бөлім

Практикалық сабақтар- бұл бөлімде дефектолог-мұғалімдер үшін оқу материалын қолдану әдістемелері, балалардың дамуы мен оқу процесін түзету жұмыстары қамтылады. Мұғалімдер практикалық жұмыстарда балалардың жеке қажеттіліктеріне негізделген нақты түзету әдістерін үйренеді.

Іс-тәжірибелік жұмыстар мен тренингтер- мұғалімдердің практикалық дағдыларын дамыту үшін арнайы ұйымдастырылатын іс-тәжірибелік сабақтар мен тренингтер.

3. Диагностика және бағалау

Диагностикалық құралдар- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды бағалау үшін арнайы әдістемелер мен тесттер, соның ішінде психологиялық-педагогикалық диагностика тәсілдері ұсынылады.

Мониторинг- баланың оқу прогресін үздіксіз бақылау мен бағалау жүйесі. Мұнда педагог балалардың даму барысын жүйелі түрде бақылап, жеке оқу бағдарламаларын түзетуге мүмкіндік алады.

7.3 Оқу-әдістемелік құралдардың құрылымы

Оқулықтар мен оқу құралдарының мазмұны

Оқу құралдары курстың мақсаты мен міндеттеріне сәйкес әзірленеді. Әрбір бөлім нақты білім беру және тәрбиелеу мақсатына негізделеді, оның ішінде балалардың жеке қажеттіліктері мен даму ерекшеліктері ескеріледі. Әрбір тақырыптың соңында оқушылардың білімін тексеруге арналған сұрақтар мен тапсырмалар беріледі.

Әдістемелік материалдардың мазмұны

Әдістемелік материалдар мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталады. Әрбір әдістеме, құрал мен тәсіл баланың жеке ерекшеліктеріне сәйкес бейімделген болуы тиіс. Мұғалімдерге балалардың

жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, сабақтарды дұрыс ұйымдастыру туралы нұсқаулар беріледі.

Практикалық құралдар мен әдістемелер

Оқу құралдары мен әдістемелер мұғалімдердің практикалық дағдыларын дамытуға және білім беру мен коррекциялық жұмысты дұрыс ұйымдастыруға көмектеседі. Оқушылардың қажеттіліктеріне сай әдістемелер мұғалімдерге балалардың даму деңгейін анықтап, оларға оңтайлы әдістерді қолдануға мүмкіндік береді.

7.4 Оқу процесінің ұйымдастырылуы және бағалау

Бағалау құралдары

Баланың даму прогресін бағалау үшін арнайы әдістемелер мен құралдар қолданылады. Бұл баланың оқу қабілеті, әлеуметтік бейімделуі, мотивациясы мен басқа да аспектілерін бағалауға арналған құралдар болуы мүмкін.

Жеке оқу бағдарламаларының нәтижелерін бағалау үшін оқу нәтижелерін жүйелі түрде өлшеу, бақылау және түзету жұмыстары жүргізіледі.

Үнемі бағалау және кері байланыс

Оқу процесін тиімді ұйымдастыру үшін үнемі бағалау мен кері байланыс маңызды. Мұғалімдер балалардың даму барысын бақылап, оқу процесінің тиімділігін арттыру мақсатында қажетті түзетулер енгізеді.

7.5 Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету бойынша ұсыныстар

Оқу құралдары мен әдістемелер тек қана теориялық білім беруге емес, сонымен қатар практикалық дағдыларды дамытуға бағытталуы керек.

Оқулықтар мен әдістемелердің мазмұны балалардың психологиялық және физиологиялық қажеттіліктеріне сәйкес болуы керек.

Оқу процесінің бағалауы мен мониторингі жүйелі түрде жүргізіліп, нәтижелері оқытудың сапасын арттыру үшін қолданылады.

8. Оқыту нәтижелерін бағалау

1. Материалды меңгеру дәрежесін бақылау және бағалау мақсатында тыңдаушыларға дербес жұмысты, топтық және жеке жобаларды, жедел сауалнама мен аралық тестілеуді күндізгі, сондай-ақ қашықтықтан оқыту форматы үшін орындау ұсынылады. Өздік жұмысқа арналған тапсырмалар, тест тапсырмалары курстың оқу-әдістемелік кешеніне (ОӘК) енгізілген.

2. Тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігінің қалыптасу деңгейін анықтау үшін бақылау тапсырмалары (өзіндік жұмыс, Жобалық жұмыс, тест тапсырмалары және т.б.) және кері байланыс үшін материалдар әрбір модуль мазмұнын игеру шеңберінде әзірленеді. Алынған кері байланыс негізінде курс мазмұнына тиісті түзетулер енгізіледі (қысқарту немесе кеңейту, оның белгілі бір бағыттарын тереңдету), сондай-ақ осы курстың тақырыптық және практикалық бағыттарын жариялау бойынша қосымша түсіндіру жұмыстары жүргізіледі.

3. Осы бағдарламаны игеру нәтижесі жеке жобаны орындау және қорғау болып табылады, ол келесі критерийлерге сәйкес бағаланады:

- Зерттеу мәселесін тұжырымдау. Мәселенің маңыздылығы мен

өзектілігі.

- Қойылған мәселелердің, мақсаттар мен міндеттердің жоба тақырыбына сәйкестігі.

- Жоба мазмұнын құрылымдау: логика және дәйектілік.

- Жобаның тақырыбы мен проблемасына мазмұнның сәйкестігі: мәселенің ашылу дәрежесі; жоспарға сәйкестігі.

- Жұмыстың болашағы: жұмыс нәтижелерінің практикалық маңыздылығы; жұмысты жалғастыру мүмкіндігі.

- Инновациялық тәсілдерді қолдану.

- Шешендік өнер.

- Сұрақтарға жауаптар.

- Шығармашылық тәсіл.

Жобалық жұмыстың тұсаукесерін бағалау үшін келесі критерийлер бөлінеді:

0 балл-іске асырылмады;

1 балл – ішінара іске асырылды;

2 балл-толығымен орындалды.

Жоба бойынша ең жоғарғы балл саны-20 балл.

Жұмыс үшін балл сомасын дәстүрлі бағалау нормаларына келесі схема бойынша аудару ұсынылады:

"5" (өте жақсы) бағасы 17-20 балл сомасына қойылады.

"4" (жақсы) бағасы 14-16 балл сомасына сәйкес келеді.

"3" (қанағаттанарлық) бағасы 10-13 балл сомасына сәйкес келеді.

Осы негізде қорытынды жоба келесідей бағаланады:

- іске асырылмады;

- ішінара іске асырылды (50-ден кем орындауға сәйкес келеді%);

- орташадан жоғары іске асырылды (50% - 70% сәйкес келеді%);

- толық орындалды (70% - 100% сәйкес келеді).

Курсты өту табыстылығы қорытынды жобаны 70% - дан төмен емес бағалау кезінде жеткілікті деп саналады.

Қорытынды жобаны бағалау нәтижелері тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеу мазмұнын қалыптастыру үшін негіз болады.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу - бұл біліктілікті арттыру бағдарламасын аяқтағаннан кейін қатысушыларға олардың кәсіби дамуын қолдау мақсатында ұсынылатын әртүрлі әдістер мен қызметтердің жиынтығы. Мұндай сүйемелдеу курстың тиімділігін арттырып, қатысушыларға теориялық білімді практикада қолдануға мүмкіндік береді. Бұл кезеңде оқу процесін жалғастыру, қосымша көмек алу және алған білімді нақты жұмыс жағдайларында қолдану маңызды.

Курстан кейінгі сүйемелдеудің мақсаты

Кәсіби дағдыларды тұрақты түрде дамыту - курстың барысында алынған білім мен дағдыларды нығайту және оларды нақты жұмыс жағдайларында тиімді қолдану.

Практикалық қолдау көрсету – Курсты аяқтағаннан кейін білім

алушыларға практикалық көмек көрсету, олардың мәселелерін шешуге бағытталған ұсыныстар мен кеңестер беру.

Кері байланыс алу және өзара тәжірибе алмасу - Білім алушылардың тәжірибелерімен бөлісуге, сұрақтар мен мәселелерді талқылауға арналған жағдай жасау.

Тұрақты кәсіби өсуге ынталандыру - оқытушылар мен педагогикалық қызметкерлердің кәсіби өсуін қамтамасыз ету үшін курстан кейінгі қосымша білім беру бағдарламалары мен ресурстарды ұсыну.

Курстан кейінгі сүйемелдеудің нәтижелері

- Өзара тәжірибе алмасу және кәсіби өсу-курстан кейінгі сүйемелдеу мұғалімдердің өзара тәжірибе алмасуын және жаңа идеяларды енгізуін ынталандырады. Бұл педагогтардың кәсіби өсуіне ықпал етеді.

- Кәсіби дағдылардың жетілдірілуі-курсты аяқтағаннан кейін білім алушыларға қолдау көрсету олардың кәсіби дағдыларын әрі қарай дамытуға мүмкіндік береді. Бұл, әсіресе, арнайы білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

Білім алушылардың ынтасы мен мотивациясын арттыру-курстан кейінгі қолдау білім алушылардың кәсіби өсуге деген ынтасын арттырады, олар өз салаларында одан әрі дамуға, жаңа білім мен тәжірибе алуға ұмтылады.

Тұрақты кәсіби қолдау-курстан кейінгі сүйемелдеу қатысушылардың жаңа әдістер мен стратегияларды меңгеруін қамтамасыз етеді, олардың кәсіби тұрғыдан үздіксіз дамуына ықпал етеді.

Осы курс тыңдаушыларын курстан кейінгі сүйемелдеуді түрлі ақпараттық-коммуникациялық құралдардың (электрондық пошта, мессенджерлер – WhatsApp, Telegram, әлеуметтік желілер – Facebook, сервистер - Google – Duo, Hangouts, Zoom және т.б.) көмегімен біліктілікті арттыру Бағдарламасын іске асыратын оқытушылар жүзеге асырады.

Оқу-әдістемелік материал интернет-платформада орналастырылады www.center-nit.kz

Курстан кейінгі сүйемелдеу әр түрлі формада жүзеге асырылады:

- жеке және топтық консультациялар түрінде (оның ішінде бейнеконференция режимінде);

- мәтіндік және бейнематериалдарды пайдалана отырып, әдістемелік және нормативтік-құқықтық сүйемелдеу;

- әдістемелік семинарлар (вебинарлар), дөңгелек үстелдер және т. б.;

- ғылыми-практикалық конференциялар.

«Дефектолог-мұғалімінің кәсіби құзыреттіліктерін дамыту: қазіргі заманғы тәсілдері мен коррекциялық жұмыстың әдістемелері» білім беру бағдарламасы бойынша курстан кейінгі сүйемелдеу формалары мен тәсілдері.

№	Іс-шаралар атауы	Пішім	Іске асыру әдістері
1	Қазақстан Республикасында білім беруді жаңғырту	Ғылыми-тәжірибелік	Ғалым-зерттеушілерді,

	жағдайында педагог-психологтың кәсіби қызметін ұйымдастыру және оның мазмұны	конференция	мектеп тәжірибешілерін, әкімшілік органдар өкілдерін қатыстыра отырып. Жыл сайын өткізу ұсынылады
2	Қашықтықтан оқыту жағдайында педагог-психолог жұмысының ерекшеліктері	Вебинар	Әдістемелік ұсынымдар жылына 2 рет
3	Педагог-психологтың ата-аналармен жұмысы	Әдістемелік семинар	Әдістемелік ұсынымдар жылына 1 рет
4	Қашықтықтан оқыту жағдайында педагог-психологтың профилактикалық қызметі	Бірлескен жариялау	Республикалық, өңірлік БАҚ Токсанына 1 рет
5	Жалпы білім беретін мектепте психологиялық-педагогикалық қолдау бағдарламасын әзірлеу	Бейнеконференция (онлайн-кеңес)	WhatsApp немесе ZOOM платформасы арқылы Айына 1 рет

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Жауыржанова, М.К. (2020). *«Инклюзивті білім беру: теория және практика»*. - Алматы: "Қазақ университеті" баспасы.

- Бұл кітап инклюзивті білім беру саласындағы қазіргі заманғы тұжырымдар мен әдістерді, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу әдістемелерін қарастырады.

2. Сейфуллаева, А.Қ. (2018). *«Коррекциялық педагогика негіздері»*. - Алматы: "Мектеп" баспасы.

- Бұл оқу құралы коррекциялық педагогиканың негізгі принциптері мен әдістерін баяндайды, соның ішінде дефектолог-мұғалімдердің жұмысында қолданылатын әдістемелер мен тәсілдерге арналған маңызды материалдар берілген.

3. «Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы» (2020).

- Қазақстан Республикасының ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған заңнамалық негіздері мен талаптары.

4. Жусупова, Р.Б. (2021). *«Психолого-педагогикалық диагностика: теория мен практика»*. - Алматы: "Қазақ университеті" баспасы.

- Психологиялық және педагогикалық диагностика әдістеріне арналған негізгі оқулық.

5. Левитова, С.В. (2019). *«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқыту әдістемесі»*. - Астана: "Фолиант" баспасы.

- Бұл кітап коррекциялық оқыту мен ерекше білім беру қажеттіліктері

бар балалармен жұмыс істеудің әдіснамалық негіздері мен практикалық әдістерін қамтиды.

Қосымша әдебиеттер:

1. Бехтерев, В.М. (2017). *«Психология және педагогика: теория мен практика»*. - Мәскеу: "Педагогика" баспасы.

- Бұл кітап психология мен педагогиканың негіздері мен олардың коррекциялық білім берудегі қолданылуын қарастырады.

2. Айдарбекова, Ә.А. (2022). *«Инклюзивті білім беру: қазіргі заманғы әдістер мен технологиялар»*. - Алматы: "Атамұра" баспасы.

- Инклюзивті білім беру саласындағы жаңа әдіс-тәсілдер мен технологиялар туралы баяндалған еңбек.

3. Сухомлинский, В.А. (2018). *«Педагогика жүрегінің әлемі»*. - Алматы: "Білім" баспасы.

4. В.А. *«Сухомлинскийдің педагогикалық мұралары мен оның балалармен жұмыс істеу әдістемелері»*.

Бұл кітап дефектолог-мұғалімдер үшін маңызды оқулық болып табылады.

5. Петрова, Л.М. (2020). *«Психологиялық кеңес беру және диагностика»*. - Санкт-Петербург: "Литера" баспасы.

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтар мен психологтар үшін психологиялық кеңес беру мен диагностика негіздері.

6. Рубинштейн, С.Л. (2020). *«Жалпы психология»* - Мәскеу: "Академия" баспасы.

- Психология саласындағы жалпы тұжырымдар мен ерекшеліктерді талқылайтын негізгі оқу құралы.

7. Шевченко, А.В. (2019). *«Коррекциялық оқыту: теориялық негіздер мен практика»*. - Алматы: "Жібек жолы" баспасы.

- Бұл кітап дефектолог-мұғалімдерге арналған, балалардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, коррекциялық оқытудың әдіс-тәсілдеріне қатысты пайдалы материалдар ұсынады.

8. Смирнова, М.Н. (2018). *«Жеке оқу бағдарламалары: теориясы мен практикасы»*. - Астана: "Дарын" баспасы.

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу бағдарламаларын құру мен іске асыру жөніндегі әдістемелік нұсқаулық.

9. Мельниченко, И.И. (2021). *«Цифрлық технологияларды білім беру саласында қолдану»*. - Алматы: "Тұран" баспасы.

- Коррекциялық оқытуда цифрлық технологияларды қолданудың тиімді жолдары мен әдістерін қарастырады.

Интернет-ресурстар:

1. Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту Министрлігі-
www.edu.gov.kz.

Білім беруді дамыту мен инновациялық тәсілдерге қатысты ресми құжаттар мен нұсқаулықтар.

2. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған ресурстар -

www.inclusive.kz.

3.Қазақстандағы инклюзивті білім беру және ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу туралы ақпараттар мен ресурстар.

Сайт: Психология және педагогика - www.psychology.kz.

Психология мен педагогика саласындағы теориялық және практикалық ақпарат көздері.